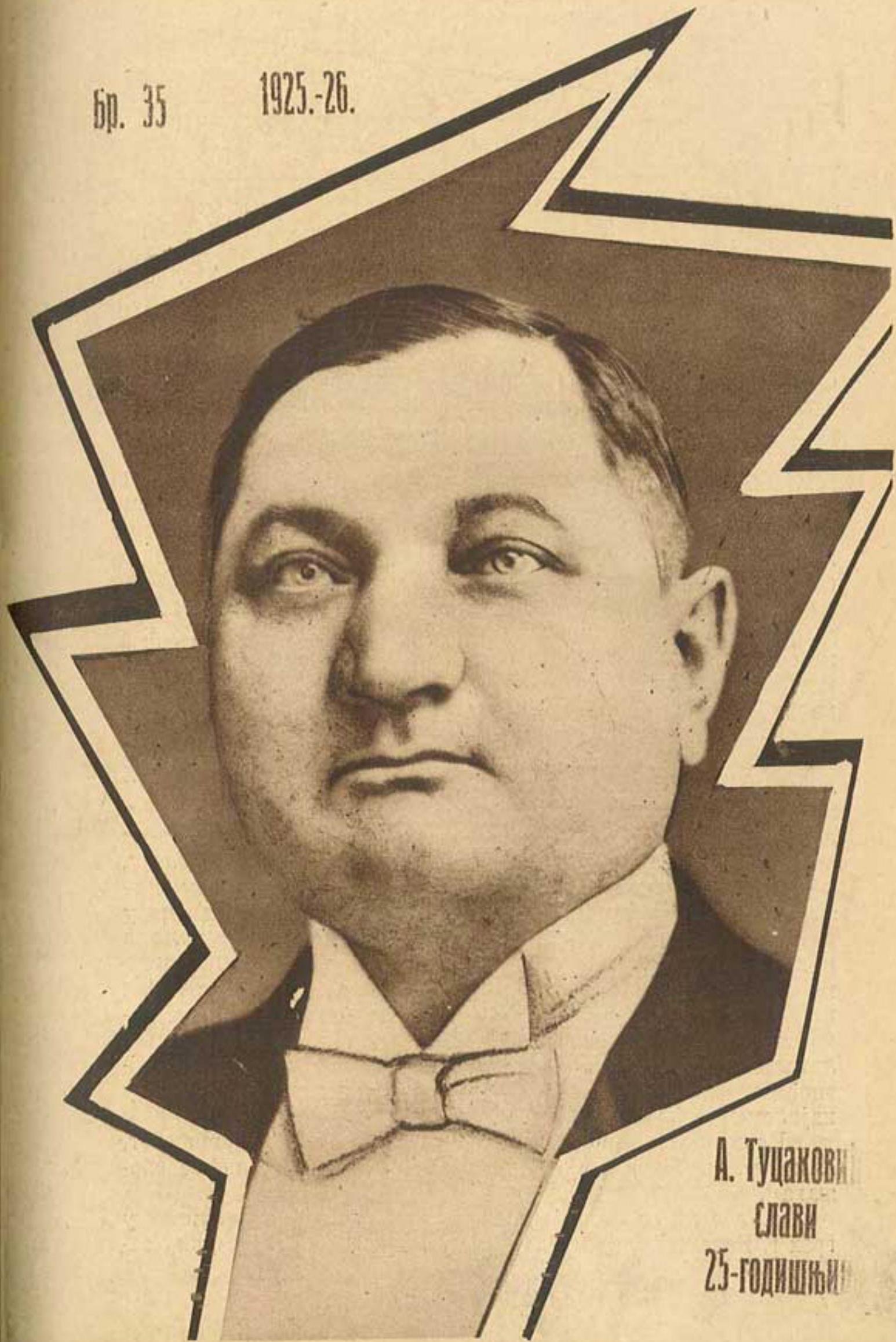

СОЛНЦЕДІА

бр. 35

1925.-26.

А. Туцакови
слави
25-годишъи

Comoedia

излази сваког понедеоника. Главни уредник *Никола Б. Јовановић*. Власник: Издавачко Удружење „Илустрација“ — Београд, Косовска 11.

Сатисфакција

Загребачко казалиште добило је задовољење

Има извесних манира који се још некако и „гутају“ у дневној политици, кад су у питању срески начелници, порезници и шумари, али су потпуно немогући у високом свету интелектуалности и уметности, ако се не жели да најплеменитије манифестације нашег националног духа и душе сурвамо у уличном блату. А ми то никако не смејмо желети, ако треба да бар оно, па чему се сви можемо сложити, сви колико год нас има, остане за све нас подједнако свето. Јер ваља да на овој калјавој земљи буде бар нека светиња. То су, на првоме месту, школа и позориште: храм Науке и храм Уметности. Бар они, — кад нам је храм религије постао поприште раздора, и кад за ону елиту, којој ваља да служе школа и позориште, религија ишће више оно што је, може бити, некада била.

Мислим да је излишно понављати оно старо опште место, да је позориште одувек било једино састајалиште у коме се још могу наћи сви без разлике: од владаоца до последњег бескућника, ма којих начела и уверења сви ти људи били, ма којој класи припадали, ма какве кесе и ма кога морала, људи — жене — деца, у исти мах. И слатко је и утешно је, и испуњава нас сатисфакцијом и неким надањима бар, кад се људи најхетерогенијих менталитета, које деле провалије чим изиђу из оне чудне куће што се зове театрско гледалиште, нађу ли се пред дигнутом завесом, сасвим спонтано а да ни сами не знају како, и не питају на који начин, одједном сљубе, слију, стопе у ураганском пљескању и одушевљеном клицању презненом неком комедијанту о величини чије мисије никад ни у сну сањали нису. Велика је то ствар, кад се стотине хиљада руку, милиони шака, у најразличијим градовима и паланцима, кроз деценије сплићу у венце аплауза и апотеозе истим писцима, истим комадима истим идејама, истим пасусима. Тако се долази до духовног изјединачавања, тако се искива и излива нација. Оним аплаузом руке наше, голе руке, кују најтврђи челик, каљен на пламену распаљених душа наших, у најплеменијем жару.

Позориште! Ја волим позориште: храм Лепога, Узвишеног, Некористољубивог, Најбољег у нама! Такво позориште обожавам.

Сећате ли се — није давно било — шта су уписивали у грех г. Бенешићу, за публику, ону широку, разуме се, ону за-

гребачку, свакако? Да се огрешио о хрватском мјесту, избацивши из „Границара“ један став, који цочије рецима: *Ја сам Хрват*, и тако даље, т. ј.: јесам, био сам и бићу Хрват, или тако нешто. А за друге: да му рачуни нису исправни! И све то без саслушања и без оптужбе, на рекла — казала! Јер такви разлови могу и да „дале“ — баш с обзиром на ону високу мисију театра, ковача духовног изјединачења, који га не сме руџити.

Такав театар не волим: храм ружнога, пискога, користољубивог, најгорег у нама. Такав театар презирим, и мрзим такав театар. И боље да га није!

И зато нам никада неће бити свеједно ко су служитељи и првосвештеници тога храма. И како долази на свој положај управник, интендант, равнатељ или в. д. свега тога. Нарочито нисмо равнодушни на ово последње — та, то је у последње време код нас у питању, и није без неке узрокне везе и са квалитетима кандидата — то јест: како се силази у ферзенк и како се, с тим у вези — у шакаљивим слушајевима увек у вези! — како се долази на управнички положај у државним театрима ове земље. Јер из самог начина види се, да ли они горе, то јест они који треба да представљају ову земљу у погледу на уметност, поштују ону свету ватру коју имају да одржавају за све нас, или се, палећи чудотворни жижак и бдијући над животворним пламичком, цере као аугури на своју светињу, и уместо хранљивог јелеја уливају у посвећењу сасуд рђу и пироксилин?

Ето, зато је „Комедија“, у прошлој години, најоптрије осудила пуч на Позоришном Тргу и водила борбу за успостављање легалности и доброга тона у тој кући, коју не смеју запљускавати прљави вали политике дана и комада; ето, са тога истога разлога, „Комедија“ је и сада дигла свој глас против насиља на Вилзоновом тргу у Загребу. Онда је то био г. Прибићевић, рђаво саветован; сада г. Радић, саветован још горе и још несрћније. Уосталом, свеједно који — са нашег гледишта које је овде, верујемо, једино исправно.

И зато враћање — нарочито брз повратак, као удар и против-удар — г. Бенешића на положај управника Народног Казалишта у Загребу испуњава задовољењем сваког правог пријатеља реда међу људима, моралности, пристојности и лепота тона у односима, и љубави за позоришну уметност, за све уметности које, више или мање, позоришна уметност данас представља.

И нека кроз три дана г. Бенешић опет оде са свога положаја, свеједно: највиши принципи добили су пуну сатисфакцију и дат је један доказ, брже и експедитивније по лане у Београду — и то нас испуњава још већим задовољством, јер смо, значи, напредовали — да се с државним театром не може играти лакрија у време када се она прогони чак и са дасака првих наших позорница и релегира у Мањеже и у Тунканце, на бине другога реда.

Н. Ј.

Са аранџир-пробе „Фигарове женидбе“
Бомаршеа, у београдском Манежу:
Сплетка и новац (Н. Гошић, напред; —
рдитељ др. Гавела, десно; сценарија
Стојановић. — 2. „Ти и не сашаш ко-
ко те ја волим“ Сузана-Стокићка, Фи-
гаро-Н. Гошић, редитељ Гавела.

— ФОТО: Вл. Беачић, Београд. —

Јиле Богић блажен међу партнёркама у
женској гардероби, на проби „Фигарове
женидбе“. С лева: Лепа Дугалић, Мило-
шевић-Гњатић, Ана Паранос, Деса Ду-
галић, Јанка Стокић.

— ФОТО: Вл. Беачић, Београд. —

Cile Bogić blažen medju lepim partner-
kama u ženskoj garderobi, na probi „Fi-
garove ženidbe“. S leva: Lepa Dugalić, Mi-
lošević-Gnjatić, Ana Paranos, Desa Duga-
lić, Žanka Stokić.

Са пробе „Фигарове женидбе“ у Манежу: Са пробе „Figarove ženidbe“ у Манежу:
Чика Гина разбија ћупу. Čika Gina razbijja čupu.

Чика Мика и његова политика у мушкиј
гардероби Манежа, у једној паузи на
проби Фигарове женидбе. Čika Mika i njegova politika u muškoj
garderobi Manježa, u jednoj pauzi na
probji Figarove ženidbe.

— ФОТО: Вл. Беачић, Београд. —

Јубилеј

Александар Туцаковић, члан Опere Народног Позоришта у Београду, прославиће на дан 7. маја т. г. 25-тогодишњицу солидног и преданог рада на ширењу драмске и лирске уметности у нас

Тако пише на елегантној позивници, која у заглављу носи ове речи:

*Под највишом заштитом Њ. В. Краља Александра I.
УДРУЖЕЊЕ ГЛУМАЦА СРВА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА,
МЕСНИ ОДБОР, БЕОГРАД
и затим:*

П. Г.

*Наш заслужни друг, подпредседник Централне Управе
Удружења Глумца Срба, Хрвата и Словенаца...*

АЛЕКСАНДАР ТУЦАКОВИЋ

прославиће....

*Сматрајући вас за пријатеља нашег стајежа, част нам је
умолити вас да изволите узети учешћа у овој прослави.*

Секретар,
М. Стојановић

В. д. председника, подпредседник,
Драг. Сотировић.

И пише још:

*Кас јубиларна престава приказиваће се тога вечера у Но-
вој Згради Народног Позоришта*

КОРНЕВИЉСКА ЗВОНА

Романтична комична опера у три чина (четири слике). Написао *Клервик де Габе*. Превео *P. J. Одабић*. Режира г. *Матијашец*. Музика од *Роберта Планкета*. Диригује г. *Матачин*.

ЛИЦА: Хенрих, маркиз од Корнелија — г. *Балабан*; Гаспар, богат сељак — г. **ТУЦАКОВИЋ**; Жермена, његова богата пар, нећака — г-ђа *Левова*; Дивља Ружа, Гаспарова служавка — г-ђа *Пинтеровић*; Жан Гренеше, сеоски момак — г. *Томић*; начелник — г. *Шумски*; ватар — г. *С. Миљутиновић*; актуар — г. *P. Павловић*; помоћник — г. *М. Марковић*; Кашоле, морнарски подофицир — г. *Трифуновић*; Гертруда — г-ђа *Урбанова*; Жана — г-ђа *Текић*; Катарина — г-ђа *Бошњаковић*; Манета — г-ђа *Освалдова*; Сузана — г-ђа *Стојановић*; Маргарита — г-ђа *Николић*; Мадlena — г-ђа *Попадић*; Ева — г-ђа *Ољеникова*.

Сељаци, сељанке, пољаци, морнари, кочијаши, слуге и слушници.

*Догађа се у једном нормандијском селу, на морској обали,
за владе Луја XIV.*

Најзад, да не закасните, јер имате тај ружни обичај: почетак у 8 часова увече.

П. С. — Ствар врло важна за јубилара, и зато је не смећите с ума: Улазнице се добијају у књижари „Време” — Кнез Михајлова ул. бр. 8.

Опомињем вас, немојте одлагати ствар и уздати се у позоришну благајну пред саму представу, јер ће јубилар распитујући се свакодневно, бити нервозан буде ли резултат продаје улазница сумњив. А ту нервозу Александар Туцаковић од нас заиста није заслужио.

Немојте му загорчавати његов пајсвечанији дан уметничког века његова.

Јер двадесетпетогодишњица је пајсвечанији дан. На врхунцу делања и славе, с изгледима на лепу и дугу будућност у напону снаге. Сваки идући јубилеј носи у себи кличу горчиће, јер јесен и зима су на прагу...

И „КОРНЕВИЉСКА ЗВОНА” СЛАВЕ 25-ТОГОДИШЊИЦУ

— Откуда то, г. Туцаковићу, да вам избор падне баш на стародревна „Корнелијска звона”?

— Врло проста ствар, господине. Ова опера је као нека међа и даје прилично моју карактеристику и драмског глумца, и певача, и једнога времена кад су на нашој позорници тајке ствари биле најомиљеније и такви глумци тражени. У исти мах, ово ће бити и 25-тогодишњица самог комада код нас, који се први пут давао равно пре 25 година и био врло омиљен. Сада ја певам *Гаспара, богатог сељака*; онда је ту партију певала Чича Илија, а ја сам певао у хору. Дивљу Ружу певала је омиљења *Зорка Тодосићка* (сад Пинтеровићка), Жермену *Ниглову*, маркиза од Корнелија — *Добрица* (сада Балабан), Гренеше — *Раја Павловић*, омиљени Раја. Капелник био је *Покорни*, а режирао је *Светислав Динуловић*.

Кад смо већ ту, да се осврнемо на она бурна времена у београдском Народном Позоришту, кад се чак и демонстрација водила борба за оперету (и за Оперу! јест, чак и за оперу!). А београђани су тада толико волели певање и своје оперете, у којима су уживали као наши провинцијски градови сад, да је мало требало да драма не угине за навек! Један диван наук из оних времена, кад је половна уметност „Птичара”, „Лутке”, „Маскоте”, „Гејше”, „Мамзел-Нитуш”, „Орфеја у паклу”, „Лепне Јелене”, „Тата-тото”, „Женидба при фењерима”, па ако хоћете и „Микада”, требало да задави праву уметност драме, ради које је кнез Михајло и подигао онај дом пред својим спомеником. Опасност је, тада, била толика да је се са језом сећају нашни управљачи наших забава у храму богиње Талије, па их је заувек прошла воља за експерименте са музиком лаких ритмова.

— Ја сам доживео две тајке демонстрације, сећа се прошлости г. Туцаковић. И оба пута био сам на сцени. Прва је би-

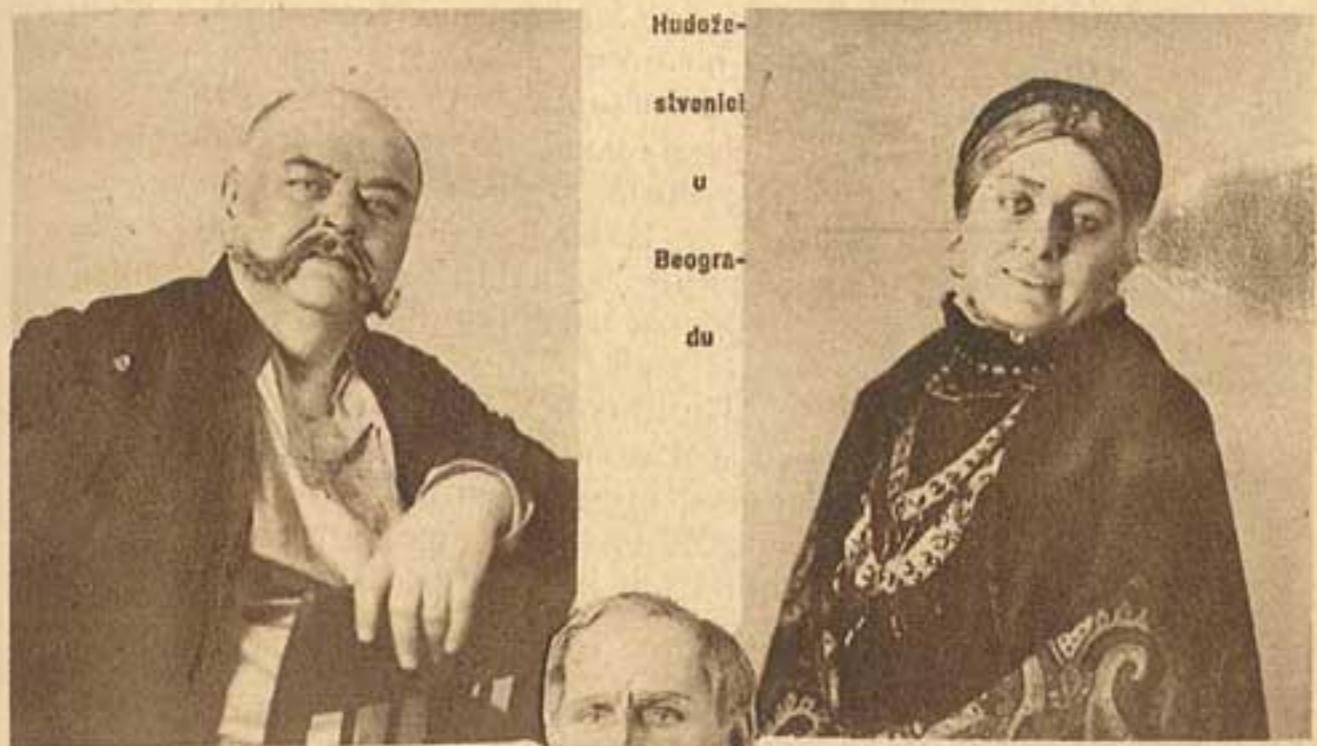
У овом Толстојевом комаду доносе нам художественици нову инсценацију: 1. Ка-реинина (Ј. Дњепрова) и 2. Лиза Прота-сова (Крижановскаја) и глава: Павлов (као Александров)

У овом Толстојевом комаду доносе нам художественици нову инсценацију: 1. Ка-рејина (Ј. Дњепрова) и 2. Лиза Протасова (Крижановскаја) и глава: Павлов (као Александров)

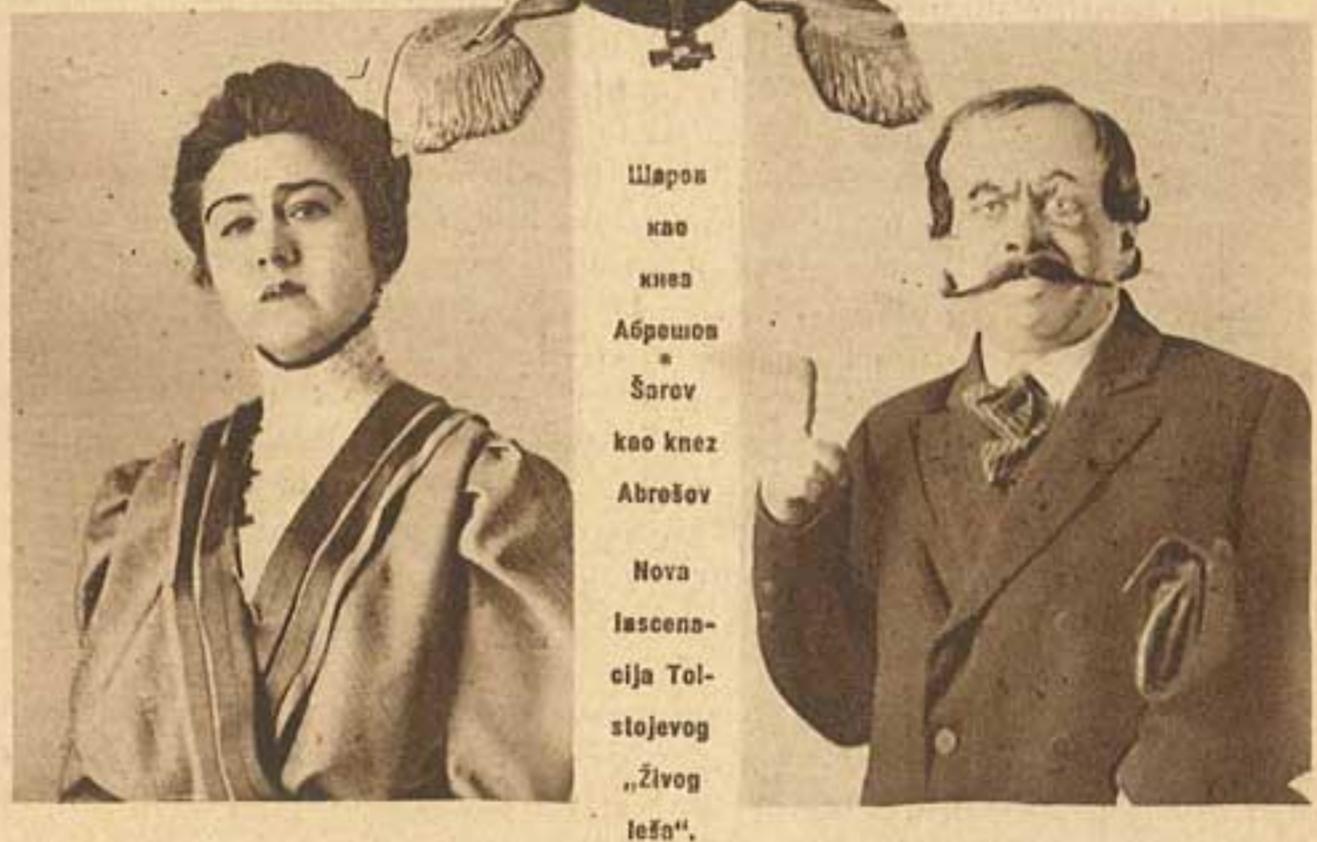
Маша у „Живом Лешу“ (В. Гре-аренкин (С. Комисаров) и глава: Вир-бова (као Феје Протасова).

1. Маша у „Живом Лешу“ (В. Гре-аренкин (С. Комисаров) и глава: Вир-бова (као Феје Протасова).

1. Ј. Дуван Тарцов као Афремов и 2. Поликтова као стара циганка.

1. Ј. Duvan Tarcov kao Afremov i 2. Poliktova kao stara ciganka.

1. Крижановскаја као Лиза Протасова и 2. Сјеров као Арћемјен.

1. Križanovskaja kao Liza Protasova i 2. Šjerov kao Arćemjev.

ла против оперете и опере, на представи комада *У бунару*. Јадан Јанко — јубилар је носио ту рољу — морао је доживети бацање свега и свачега на позорницу. А затим контра-демонстрација, за време Горковог комада *На дну*, у корист музичких представа. Демонстрација је била толико бурна, да се представа морала прекинути. Најзад су и сва та узбуђења лепла, кад је управник позоришта, садашњи Министар Двора, оправити завршну пијију... Борбе за музичке представе или против њих биле су јаке 1904—5—1906 године. После су дошли озбиљнији покушаји г. Ст. Биничког с опером, око 1908. г., кад су биле дате „Кавалерија Рустикана“, „Продана Невеста“, „Грубадур“. — што је све, разуме се, толико минијатурно — иако су напори били горостасни — према данашњим успесима озбиљне музике на првој сцени у држави.

Г. БОГИЋ О ЈУБИЛАРУ

— Питате ме ко је Александар Туцаковић? Па он је друг наш, из генерације када су се у старом Народном Позоришту, у „догради“ (гардероби), училе улоге, весело и са пуно полета, који смо наслеђивали од својих старих другова, којих сада већином није више међу нама. У тој истој гардероби била је једна група чланова, од којих су неки и животе своје положили у току Великога Рата (Шапоњић, Белкић, Рајковић). Било је тада врло мало плаће, врло мало одела, те смо тада један другоме и за живот и за представе позајмљивали новац и ствари, одело на првоме месту. Онда је, истина, било материјалне спротиње, али и богатог духа и велике дружарске љубави. У тим гардеробама другови су весело испуњавали песмом и шалом паузе за време представа и проба. Нико се није жалио на свакидашњицу живота, јер она је за нас била далеко, пошто смо сталио били под сводовима храма који нас је уздизао изнад свакидашњице. Само би по неки пут какав протест менице или пенсплаћивање плате првога у месецу (а чекало се некада и по три месеца, дабоме) реметио наш мир. Али се, у накнаду за то, увек нашло кредита тиме што би сви гарантовали за једног и један јамчио за све.

Туца је био међу нама нарочито омиљен као Србин из „прека“, који је побегао испод аустро-мађарског притиска те смо га због тога више мазили. Ну он је својим дугогодишњим савесним радом и штедљивошћу успео да створи себи лепу егзистенцију, тако да смо га ми, његови другови, кад бисмо остаяли „шворц“, често у накнаду за то мажење савесно — пумпали.

Ја верујем — говорио је г. Богић — да ће њему, поред признања које ће на дан јубилеја доживети и од публике и од другова, бити веома мило што сам га схватио на оне наше лепе прошле дане и на његове нераздвојне другове, који ће га одоз-

го из раја поздравити. Јер они се сигурно тамо налазе. Забога, глумцима се прашта све што су на земљи згрешили, јер и грађујући цео свет и све страсти људске, они су изгубили своје рођене, и одлазе без никаквих рђавих страсти, горе на небо, то јест у рај.

И. Г. СОТИРОВИЋ

Александар Туцаковић је један од најисправнијих и најмарљивијих наших колега. Он свесрдно и братски ради у организацији глумаца. Док је био благајник Централне Управе и Удружења радио је тако паметно и тако вредно, да се поглавито њему има захвалити што наш фонд има сада неколико стотина хиљада динара готова новца. Туца никада није био интригант, а увек крајње помирљив. Једном речи, добар, честит, исправан колега.

Мило ми је што сте се и на мене обратили, јер мене за Туцу везује једна драга успомена: ми смо **истога дана** ангажовани у београдско Народно Позориште, заједно с Краљевићем као чланови драме и као — хорски певачи. Јер тада нико није био поштеђен певања у хору, па био он одличан певач као Александар Туцаковић или само неми отварач уста као Драгољуб Сотировић, смејао се весело скорашић јубилар.

А ангажовање у београдски театар — завршио је свечано и с поносом г. Сотировић — био је за нас највећи догађај у животу. Јер то је било једино наше позориште, које је давало реноме самим присуством у њему. Оно је имало државну субвенцију, једино. Сва остала позоришта била су мање предности. Бити изабран у ансамбл београдског Народног Позоришта значило је имати доказа бар о неком проценту уметничког талента. Могло се веровати у каријеру. И веровало се. Зато је то био највећи догађај у животу.

Тако је говорио стари глумац из вечитог ансамбла, оног чије ће свако име златним словима бити уписано у адале српскога позоришта.

АЛЕКСАНДАР ТУЦАКОВИЋ О СЕБИ

— С оне стране престоничких вода, је л' те, г. Туцаковићу?

— Та да. Из Врањева, у Банату.

— Из Врањева у Банату? Лепо. Али које је најближе место достојно да се у њега наврати једна путујућа трупа?

— Нови Бечеј, драги пријатељу.

— Нови Бечеј? А јесу ли тамо веровали људи од реда, да ће од Вас некада нешто бити?... Ја Вас молим да ми опростите, али Ви већ знате како стоје ствари с нама новинарима и с вама глумцима? Ако ће гласа, разуме се.

— Како да нису веровали! смејао се г. Туцаковић, у полу-свечаном расположењу јубилара, који ће за који дан постати први јубилар. — Сви су били уверења да ћу постати **попа**.

Призор из Адамовог балета „Жизел“ у београдском Народном Позоришту. На Гиселином гробу: њена приказа (Кирсанова) и принц (Фортунато). Диригент: Ризнић.

— Снимак: Вл. Бенчић, Београд. —

Примабалерина београдске опере, Н. Кирсанова у насловној партији Адамовог балета „Жизел“.

Primabalerina beogradske opere, N. Kirsanova u naslovnoj partiji Adamovog baleta, „Gisèle“.

Фото: Вл. Бенчић, Београд

Из балета „Жизел“ у београдској опери: 1. Успели снимак једне одличне балерине (Г. (Рики Леви); — 2. Шумски као шумар. —

— Фото: Вл. Бенчић, Београд —

Prizor iz Adamovog baleta „Gisèle“ u beogradskom Narodnom Pozorištu. Na Giselinom grobu: njena prikaza (Kirsanova) i princ (Fortunato). Dirigent: Riznić.

— Снимак: Вл. Бенчић, Београд. —

То због гласа, знаје. Али пошто ја ту униформу — мислим на мантију, знаје — никада нисам трпео, а школа ми је... нарочито у гимназији... ишла некако... како да вам кажим (ту се г. Туцаковић мало загрцио)... ишла некако силом.., а новосадско позориште почешће навраћало у Нови Бечеј, то сам ја још од детињства утврдио у главу неки унутарњи глас да бу постати глумац и певач. Осећао сам склоност... Ви то разумете, па сам само мислио на овај момент када ће се то моћи да оствари.

— Па кад је то било?

= Било је кад сам већ био свој. Онда сам — беше то у 1902. — прешао у Србију.

— Али сте пре тога дилетирали?

= Наравно да сам певао као дилетант. Певао сам у цркви, и по певачким друштвима, стално.

ЗАШТО НИЈЕ ДАВАО КОНЦЕРТЕ

— А по концертима?

= Е, концерте нисам никада давао! И да чујете зашто! Поп-ћем ја тако једнога дана с пок. Бековићем из Ваљева у Обреновац — пешке смо ишли, разуме се — трупи Пере Ланера, која је била спала на три члана. У Забрежју одлучимо да приредимо концерат. После дугог саветовања буде прихваћен Ланеров предлог да то буде наша корисница, јер Ланер је био презадужен, па нас није могао другачије да исплати. Ланер је говорио:

— Хоћете од мене пару, да вам платим. Може, али очекни, да се обарамо, па ко буде јачи!

Елем, саветује Ланер да концертирамо у своју корист, али само да улазница не буде скупља од пола динара. Скупили смо равно четири и по динара. Девет финанса по пола динара — четири и по динара. Хтели смо, у први мах, да откажемо тај вајни концерат. После смо сели да рачунамо, и израчунали смо да се за те паре, за све паре, може добити вечера и мало ракије. Зато смо се решили и дали концерат. Али сам се тога дана заверио да никада више нећу приредити ниједан концерат, па сам до данашњег дана одржао реч. Надам се за — увек.

ТЕГОБНИ ПОЧЕТЦИ

По савету другова Туцаковић је покушао да се ангажује прво у Нишу, у тамошњем позоришту „Синђелић“. Али је и њима тамо ишио рђаво, те се није могао ангажовати. Него тек после месец-два дана, успе да уђе у трупу чика Миловановића у Крагујевцу.

На позорницу је први пут ступио у **Распикаући** као дух Азур. Било је то 1902. Исте године је и Брана Цветковић осно-

вао у Београду оперету, те позове у њу Туцаковића, јер му је требао добар бас.

— Дојем Брани, али ме они из Народног Позоришта клот — улоре: Управник Докић, драматург Риста Одавић и капелник Покорни. Тако је Брана остао на цедилу, јер мени је престонички театар био пречи, и каријера у њему.

У Народном Позоришту певао је у хору, али је морао играти и у драми. Опере онда још није било.

— У драми! сећа се г. Туцаковић. И сад ми је смешно, кад се сетим једног момената. Одем ја тако из позорништа — мени је лако било најутити се и отићи, а требали су ме, јер сам био употребљив и за драму и за комаде с певањем — па кад сам се вратио и замолио управника Јанковића за ангажман, пита ме он: „Шта је? Шта ви знате?”... „Па шта ми се да”, гласно је одговор. А био сам јадан и поцепац, никакав једчом речи... „Шта играјете у **Две сиротице?**” пита г. Јанковић... „Жака разбојника”... „Тако и изгледате, као тај Жак”, констатова управник, и ја будем ангажован.

Играо је споредније улоге, јер су се у оно доба таленти врло тешко развијали. Није било ни редитеља, који би умели ценили. Приватно, почeo се Александар Туцаковић усавршавати у певању. Одлазио је у школу певања Душана Јанковића и лепо напредовао. Кад је у позориште дошао г. Бинички и основао оперу А. Туцаковић је сместа узет за басовски репертоар. Тада је певао у **Чаробноме стрелцу** (Гаспара), у **Трубадуру** (Фернанда), у **Тоски** (Анџелотија), и, раније, у оперетама „Лутки“ и „У бунару“, кад је — чича Илија престао да пева. Дакле, Александар Туцаковић сменио је чича Илију као оперску снагу и, замислите, чича Илија, оперски певач, није љут на Александра Туцаковића!

Кад се репертоар проширио, г. Туцаковић је прешао у комични фах као најпогоднији, и ту је дао своје партије у **Дон Пасквалу**, у **Севиљском берберину** (Бартоло), у **Проданој невести**, у **Фра-Ђаволу**, у **Мињону** (Јарна), и тако даље, лепе партије које сви знајмо и у којима умемо да ценимо једног Александра Туцаковића.

ИЗ КОЈЕ ЈЕ ОН ГЕНЕРАЦИЈЕ

Сам јубилар је дефинише овако, ту чудну генерацију:

— Ја сам из оног глумачког нараштаја који је умео бити задовољан са једним динаром „костелда“ дневно и који су са шездесет динара месечно имали да певају у хору и да играју у драми. Пробе су почињале, у оно време, у 8 изјутра, и ми смо трчали с једне на другу, а горе а доле: горе певање, доле драма. Као шеталица. Тада нас је било тридесет људи, а субвенција је износила 36.000 динара. Не 300.000, као данас.

Александар

T
у
ч
а
к
о
в
и
ћ

Слави 25-годишњицу
7. V. 1926 у Но-
вој Згради, у „Кор-
нелијским зво-
нима“.

1. У „Борису Годунову“
(лево, горе); — 2. Бе-
ноа, кућешада, у „Чер-
гарима“ (доле); — 3.
Циганин Јарно у „Ми-
њону“ (средина горе);
— 4. Бартоло у „Се-
виљском берберину“
(десно горе); — 5. Ан-
делоти у „Тоски“ (де-
сно, доле).

Једно шала Александра Тука-
ковића, разуме се, из младих
година; у бару. — Jedna sala
Aleksandra Tucakovica, razume
se, iz mlađih godina; u baru.
— Ва. Београд —

Aleksandar

T
у
с
а
к
о
в
и
ć

Slavi 25-godišnjicu
7. V. 1926 u Novoj
Zgradi, u „Korne-
viljskim zvo-
nim“.

1. У „Борису Годунову“
(лево, горе); — 2. Бе-
ноа, кућешада, у „Чер-
гарима“ (доле); — 3.
Циганин Јарно у „Ми-
њону“ (средина горе);
— 4. Бартоло у „Се-
виљском берберину“
(десно, горе); — 5. Ан-
делоти у „Тоски“ (десно,
горе). ,

Док му мати није умрла — 1912. године — он није могао, као човек, у кавани појести порцију јела. Хранио се у апчињици. Тек кад је наследио материњство, поправило му се стање. Тешко је то, заиста, и дубоко трагично. Али ето, као што видите, људи нису губили вољу. Људи из генерације којој припада Александар Туцаковић.

И, ма да је тешко било, он управама није досађивао за повишицу плате. Једанпут, један једини пут, обратио се г. Гролу, и то кад је видео два друга који пред управничким вратима чекају на резултат у томе важном питању. Спонзано, вальда под импулсом неког унутарњег гласа, једне више правде, једног „Зашто не бих и ја”, закуцао је на та врата.

— Слободно.

Туцаковић каза своју скромну жељу. Г. Грол извади један списак, платни списак, рачунаше нешто, дуго врло дуго, па рече:

— Видите, Туцаковићу! и изврте цеп у коме је било цигло десет пара динарских. — Видите, Туцаковићу, шта мислите, од кад носим ја у цену ово десет пара? Осам дана их носим, и то је све што имам. И немам кад да их потрошим. Немојте ићи по кафанама, седите код куће, радите! Биће вам до ста онолико колико имате. Видите, то вам је мој одговор. Туцаковићу...

„Одонда нисам више досађивао управама. Једва ако се на вратим једанпут годишње у дирекцију театра и, верујте, увек туђим послом. Главно је радити, радити и само радити, а награда ће доћи већ сама по себи.“

— Па како сте пролазили с тим начелом у животу.

— Насео сам, наравна ствар.

НИЈЕ ОН ЈЕДИНИ ИЗ ВРАЊЕВА

— Ви сте зацело једино врањевско дете које је ударило странпутицом. Или „насело у животу“, као што рекосте ма лочас.

— О не. И Арсеновићка, Тода... И она је из Врањева.

Г-ђа Арсеновић је наша одлична алтистица, која је прерата држала репертоар, и коју врло радо и гледамо и слушамо кадгод нам се даде прилика у београдском театру. Њена Апучена, Коштана, правили су фуроре.

— Она је још као девојица имала диван глас, па је на мој савет и дошла у Београд. Грехота, заиста грехота, што тај лепи алт нису искористили...

САМО ВЕСЕЛО И... ШТА МИ ЈЕ СТАЛО!

Александар Туцаковић никад није волео Шопенхауера, па је и за другове изабрао људе весељаке. Шапонић и Бековић, његови најбољи другари, били су велики весељаци.

„И пијанци смо били“, објашњава детаљније јубилар, као на исповести. Јер ово је једна строга исповест, и свечана, зар не осећате. „А ја сам у стању у друга више да се заљубим не го у жену; да напустим, ако затражи, и само позориште, без разлога, онако... И да тумарнем... куд било. Елем, једнога дана позове нас пред себе управник Грол и саопшти званично и свечано:

— А-а-ко чујем да вас тројица макар још једном само, будете у кафани, заједно за истим столом, сва тројица ћете сме ста бити отпуштени, без сваког објашњења.

„Било нам је тешко, врло тешко, уздише и сада г. Туцаковић, али морало се повиновати управничкој наредби, која је била издата у интересу театра и позоришне уметности, и ми смо се повиновали: од тога доба седели смо у кафани одвојено, за три разна, увек суседна стола. И циљ је био постигнут: ми смо се нацијали.

„А ЈЕДАНПУТ САМ ДОШАО ТАКО“...

са лумпераја, сабајле, право у театар. Нисам смео кући, јер сам имао пробу, па сам се бојао, успаваћу се. На то сам увек био осетљив. Дојем право на позорницу и увалим се у шезлонг, који је био спремљен за представу **Госпође с камелијама**. И зарчем у шезлонгу. У неко доба наиђе управник Јанковић и чује преко галерије силно моје тестерисање.

— Ко је то? Ко?... И шта ту хоће тај Туцаковић? Пробудите га!

— Не можемо, господине управниче. Будили смо га, будили, ал тај се не да.

Ипак ме некако раздрмаше момци.

— Шта ћеш ту? Зар је ово место за хркање?

— На бојао сам се да не закасним на пробу...

Али Драгомир Јанковић није знао за шалу, и истера Александра Туцаковића жандармима из позоришта за увек.

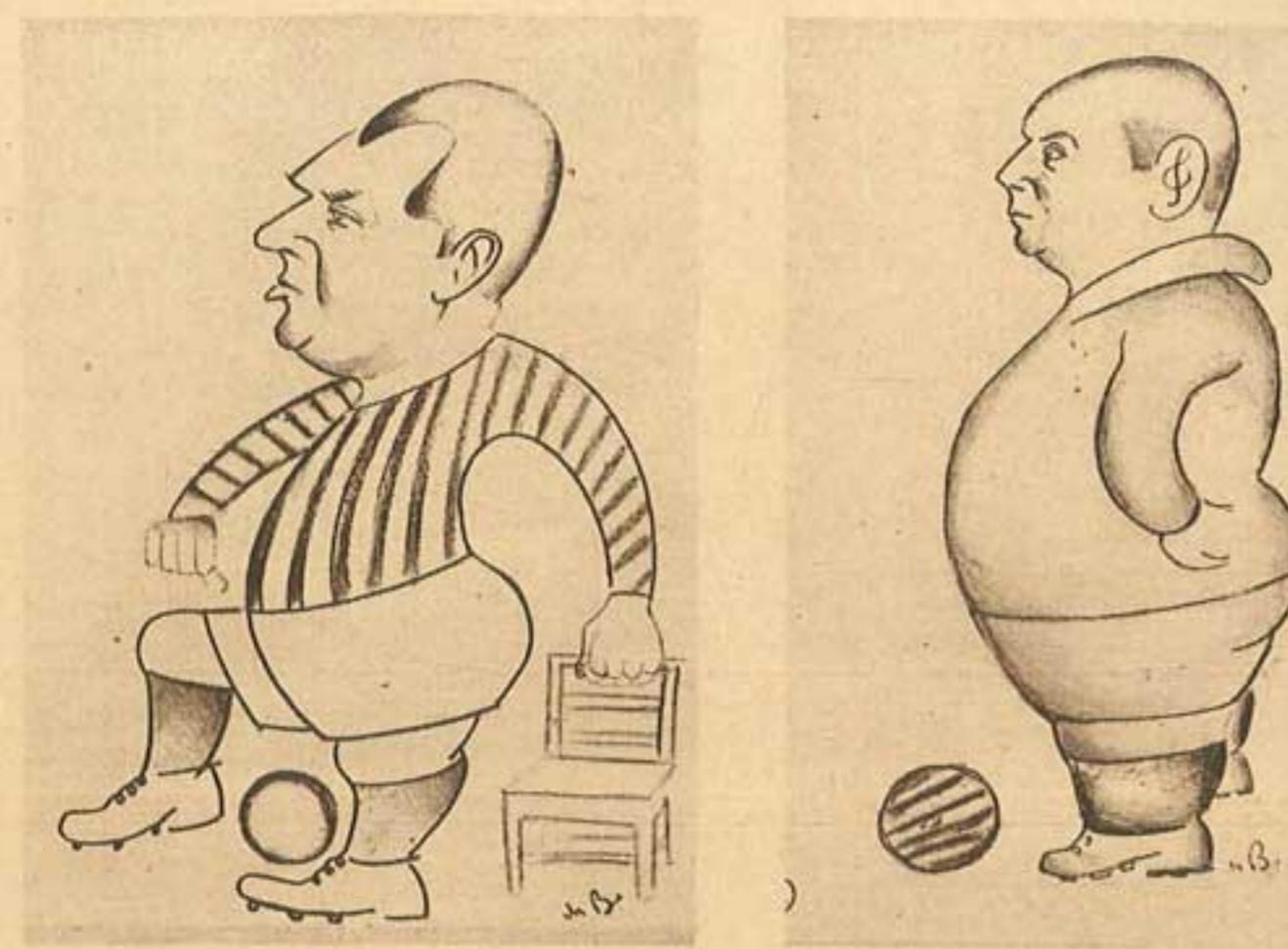
Трећега дана, прича г. Туцаковић, затребам ја позоришту силно: давао се неки комад с певањем. Управник поручи да дојем и даде на знање да би радо примио извиђење. Али... откуд извиђење од мене! Од мене извиђење. Стојим ја пред вратима, а другови ми саветују: „Иди, Туцо, извини се, форме ради... он само то чека. Аја.

— Туцаче — лудаче! поче г. Јанковић.

Ја ћутим.

— Туцаче — лудаче! и по други пут, и лед је био пробиjen. Мировни преговори су отворени и Туцаковић је био по ново ангажован — после три дана живота у одметништву од театра.

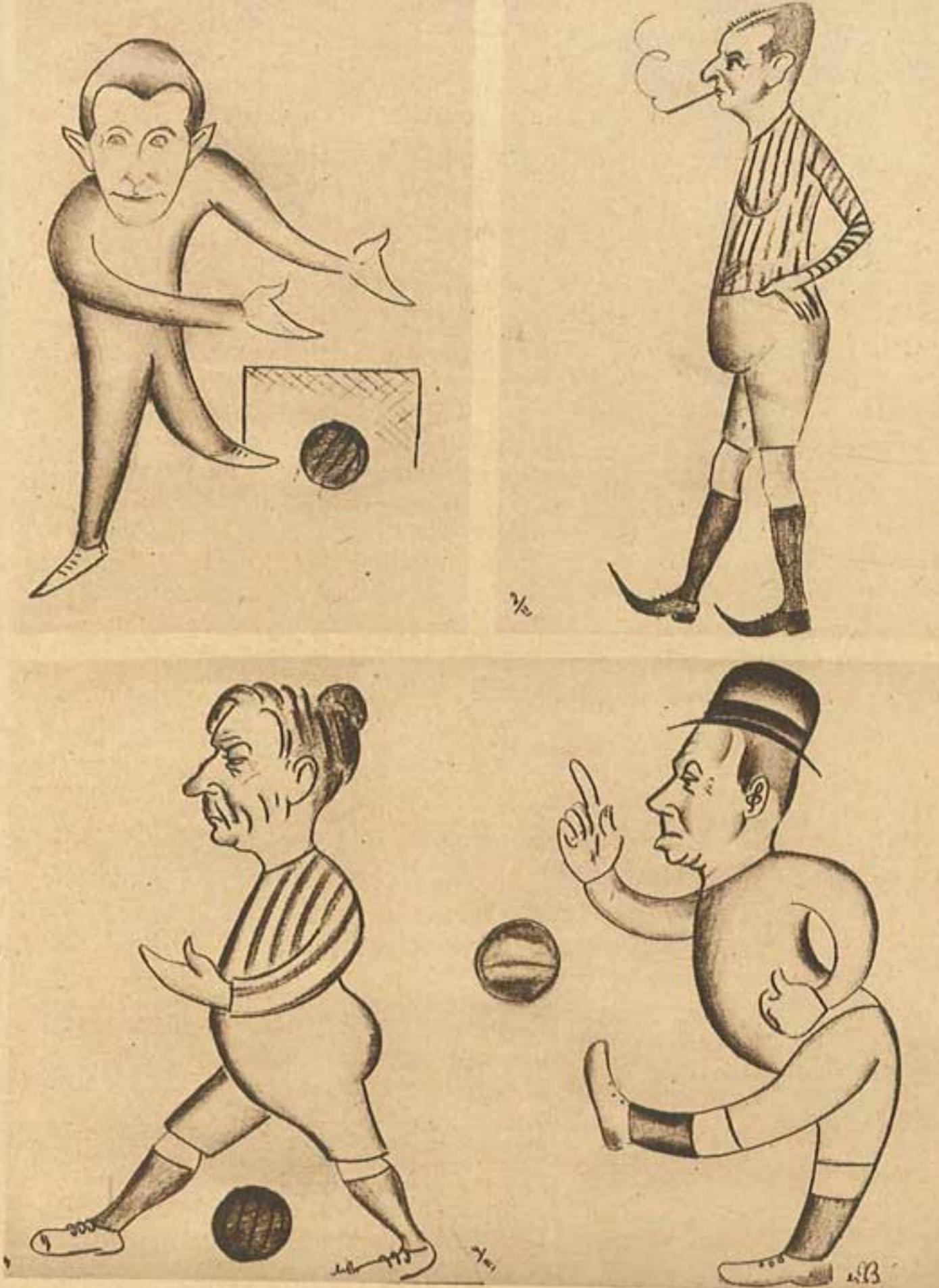
— И не бих ово ни причас, да тада нисам постао редован члан престоничког театра и добио плату од 83 динара и 33 па-

Драма контра опера: 1. „Столицом ћуја тебел“ (Н. Гошић); — 2. Јурењев штује лопту. — 3. Циле не пушта! — 4. Др. Гавела држи у зубима цео режиски проблем (писталку); — 5. У интимном додиру (Ж. Томић).

— Карикатуре М. Вушковића —

Drama kontra opera: 1. „Stolicom ћuјa tebel!“ (N. Gošić); — 2. Jurenjev štuje loptu. — 3. Cile ne pušta! — 4. Dr. Gavela drži u Zubima ceo režiski problem (pištalu); — 5. U intimnom dodiru (Ž. Tomicić).

Премиера на тркалишту: 1. Madame, s'il vous plaît (Вл. Драгутиновић); — 2. Маријашец каже се на Тркалишту „Кантић“; — 3. Изјаловљени раидеву Добрице Милутиновића; — 4. Шумски опомиње лопту нека пази шта ради!

— Карикатуре М. Вушковића —

Premiera na Trkalištu: 1. Madame, s'il vous plaît (Vl. Dragutinović); — 2. Marijašec kaže se na Trkalištu „Kantić“; — 3. Izjalovljeni rendez-vous Dobrice Milutinovića; — 4. Šumski opominje loptu neka paži šta radi.

ре динарске. Иначе, ко зна колико бих чекао да постанем редован члан.

*

Одавно је био г. Јанковић управник и сасвим су друга времена сад. Сад солидни и сталожени члан престоничког театра Александар Туцаковић достојанствено слави двадесет петогодишњицу.

А уредништво **Комедије** је срећно и вгома поласкано што датум излажења листа пада тако да је у прилици послати прву честитку слављенику.

Хвала му, и на многа, она православна и отегнута, дуга и предуга **Многаја Љета**, која је, мора бити, тако слатко и милозвучно певао некада, одавно, у своме Врањеву код Ноштада, где су му сви прорицали да ће дотерати далеко и постали пои.

Али тешто, само кад се он није преварио, и ми га оваквог више волимо, нашег драгог слављеника, који ипак пева у једном великом храму, већем од свих осталих на свету.

Н. Ј.

На многаја, многаја Љета.

Художественици

Ове недеље гостују нам художственици у Мањежу. — Као премијеру доносе нам Островског „Сиромаштво није порок“. — наставак разговора са г. Шаровом

У последњим бројевима **Комедије** донели смо, у два маха, разговор нашег уредника са шефом прашке групе московског Художественог театра, који нам је помогао да фиксирамо њихов однос према московској матици, као и однос художественика уопште према Мајерхолду и према Таирову, двојици представника најновије руске сценске уметности, која је, истински, изашла из Москве, али је стала на своје ноге.

Они се у нашој земљи баве већ дуже време а, пре него су дошли из Немачке, обишли су Марибор, Загреб, Вараждин, Љубљану, Нови Сад, били у Будимпешти, која их је и ове године дочекала као владаре иако им не знају језика, па ће од среде почети своје гостовање у Мањежу. После ће на 15 дана у Софију, а оданде у Париз, где ће провести јуни, да сезону заврше у Белгији и у Швајцарској, у Берну, Цириху и Женеви. За време летњег одмора играће у Маријенбаду и у Карловим Варима.

У Немачку су художственици пошли само на десет дана, да — како каже њихов шеф, г. Шаров — провере своју репутацију пред театрским школованим немачким позоришном публиком. Резултат је био више него сјајан што је нарочито значајније после Таировљевих гостовања и поред све растуће репутације

Мајерхолда. Они су само у Минхену, где су заказали цигло 3 представе, остали пуних 40 дана, давши Немцима 12 представа, јер 60 душа руске колоније за њихову трупу не може доћи у обзир; у Нирнбергу, уместо две, морали су дати 8 представа и доживели су да им немачка омладина два сата кличе „хах“, а у Хамбургу одушевљени гледаоци испраћају их, после представе, на једну станицу, да с ње трамвајем пређу на другу, да би их у возу још једном поздравили! Чудан свет ти Немци! Затим гостовања у Диселдорфу, Брауншвајгу, Улму, Халберштату, Фрту, Ерлангену, била су тако рећи свечани поход. Хрипа одушевљених исечака из немачких листова доказ су за ово.

У ЗАГРЕБУ И БЕОГРАДУ

„Хрватска Позорница“ пише у свом последњем броју, после гостовања художественика: „Било би депласирано правити упоређења, а нарочито упоређења ове трупе са матичном трупом московских художественика. Од глумца које смо видели у овој комедији Островског (реч је о „Сиромаштво није порок“) само понеки досежу степен интерпретације, које смо гледали у њиховој матичној трупи. Истичу се наши стари знанци: Павлов, Крижановскаја, а уз њих Грчова, М. А. Токарскаја, Сјеров, Дуван-Горцов. Над свима Павлов! Један глумац класичних квалитета у свом жанру. У комедији Островског си носи читаве scene. Његова партија у III чину — одлазак! — значи једно мајсторско дело савршене сценске пластике!

„И ако без упоређивања, треба ипак подсетити, да је и ова група задржала извесне важне карактеристике своје матице. То је у првом реду: високо развијена глумачка — савест; и у другом: осећај и разумевање за хармонију сценске композиције. У том је тајна њиховог успеха: и појединца у односу према ансамблу и ансамблу према појединцу. Зато њихове ансамблске групе (а то је једна њихова нарочита карактеристика) излазе живе и ненамештене“.

За гостовање у Мањежу већ је утврђен и репертоар за ову недељу, и то: „Сиромаштво није порок“ (5. и 8. маја), Гоголјева „Женидба“ (6. V.), „Живи леш“ (7. V.) и „На друму“ (9. маја).

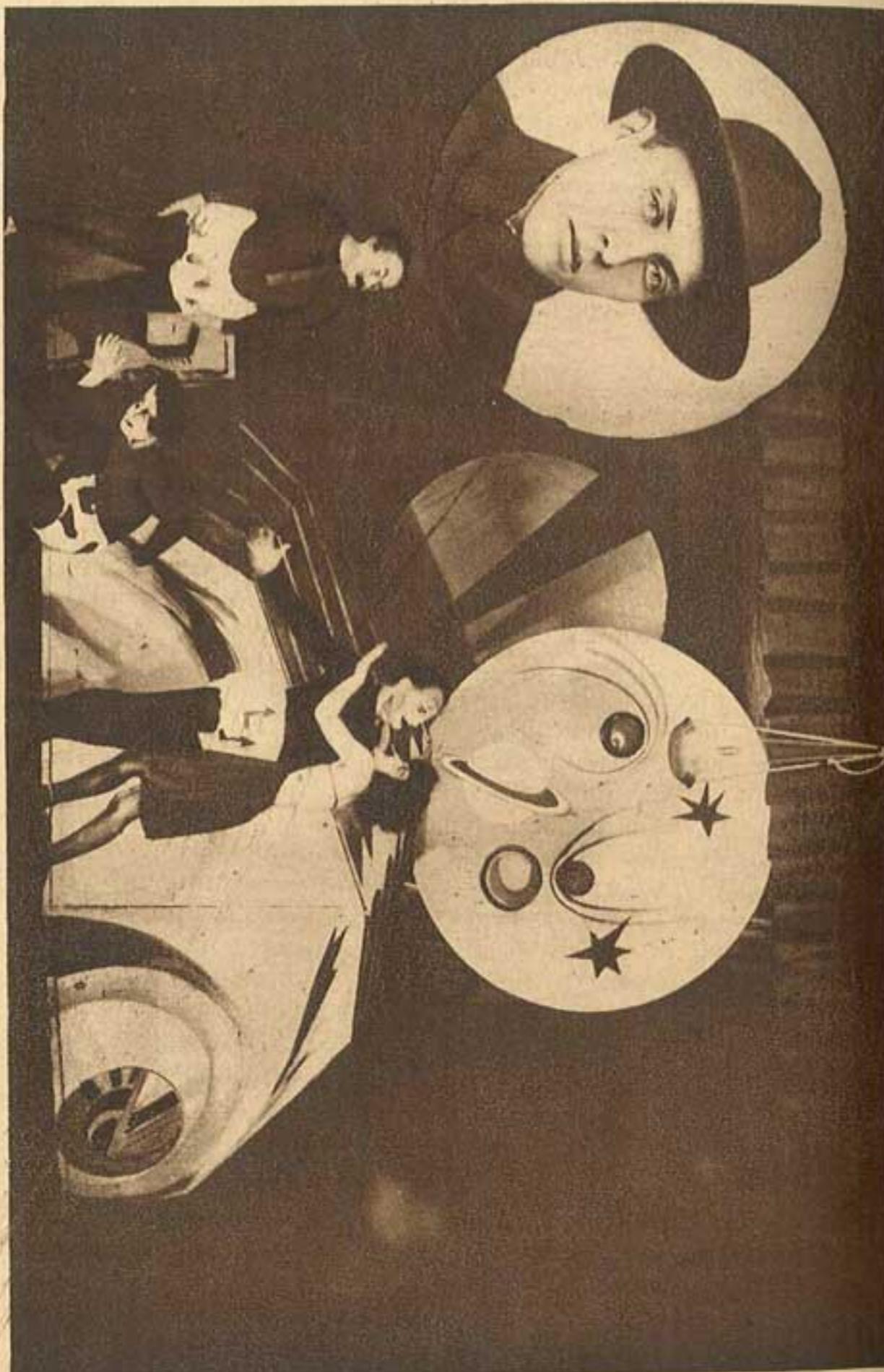
А. Н. ОСТРОВСКИ

Овај писац, којега нам сад дају и художственици, класификује се уз имена Грибоједова и Гоголја у историји руске драме. Родио се 1823., умро 1886. а прву драму написао у 24. години.

Островски у својим комадима — неколико десетина — аналитиче све кругове руског друштва, а неке је посветио руској прошlostи. Најтипичнији су му комади у којима је опртао трговачки сталеж из средине 19. века, једну мешавину патријархалног руског сељаштва, које је већ стајало под утицајем

— Ка Месарич. „Козмички жонглери“ (актовка „Десператори“) у загребачком Тушканцу: Нуцић, Гринхут, Ларенчић (три деспера) и Напаст-Женка (Вика Подгорска). У левом куту, горе: аутор ове бурлеске у три актovke.

— Atelier „Tonka“, Zagreb —

„Козмиčki жонглери“ од Ка Месарића у загребачком Тушканцу (актовка „Клон“). Сцена пижанаца (Тепавац, Ајхер, Цилић). Горе: Патник (Строти); десно, са звоном: Циник (Петровић). Режија: Тито Штропији. Сценограф: В. Уљанишићев.

„Kozmički žongleri“ od Ka Mesarića u zagrebačkom Tuškancu (aktovka „Clon“). Scena pijanaca (Tepavae, Eicher, Cilić). Gore: Patnik (Strozi); desno, sa zvonom: Cinik (Petrović). Režija: Tito Strozzi. Scenograf: V. Ulijanjiščev.

— Foto „Tonka“, Zagreb —

западно-европске културе. Већина руских трговаца изашла је из сељачких редова, те су и трговци и држали сва карактеристична обележја сељака: разне народне обичаје, игре, песме, гатања, па готово и ношњу. А у породичном животу руског трговца испољавале су се све негативне стране пређашњег начина живота: ропска покорност сваког члана породице према глави породице, према мужу и оцу, чија је воља закон. Одатле депресија, од које је јако патила млада генерација. Они трговци, који су се обогатили и који су живели по великим градовима, хтели су да личе на богату господу, али због своје велике неинтелигенције примали су само спољашњи изглед господе, моде и манире, али су у души остајали мушки.

Островски је у својим драмама приказао баш тај конфликт новога са старим, до којег је морало доћи у души руског трговца 19. столећа. Због својих до у танчине јасно израђених типова, дубоког познавања руског живота, а и због свог чистог и лепог језика, постао је Островски једним од најомиљенијих драматичара старе Русије.

Драма „Сиромаштво није порок“ написана је 1854. г. и била је од публике примљена с великим одушевљењем. Улогу Сибина Тарцова креирао је славни глумац Садовски.

Питали смо г. Шарова зашто су изабрали баш Островског?

— У последње време изношene су само тамне и мрачне стране Русије. Живот је мрачан, то је истина, али има и светлих и сјајних ликова. Ми се не страшимо приказивати их. Није нас страх показати. Једно друго неће покрити сенком или утопити сјајем... „Сиромаштво није порок“! У тренуцима злобе и омразе, од интереса је дати комад који позива на мир, на радост. Па и *Живи леш* Толстојев позива на измирење — кроз жртвовање самога себе. Ваља ићи на жртве, на велику душност!

— Занимљиво је то, прихватати г. Шаров, како се наша група, сасвим случајно и без сваког договора, срела са *Станиславским* на Островском. Интуитивно. Јер сад га дају и они тамо, у Москви. А ми смо почели нешто пре њих. Можете мислити да нас је ово испунило радошћу, јер значи да та одлука да се даје Островски није нека пукава случајност, већ општа духовна нужност и, у исти мах и доказ, да смо чак и у репертоару, у идејама и у тежњама како се он фиксира, остали једно са својом матицом. Веза између нас није раскинула.

....Напослетку, завршио је г. Шаров уз осмех, чак и Тарцов ...овамо — онамо... па опет ва старог Островског и на његову „Буру“.

— И он? Шта ће то њему? Или да није неки експерименат?

— О не. Колико да одахне душом. Као човек! наслеђао се г. Шаров, са пуно искреног уверења.

K.

Наши дилетанти, Шокци из Чонапље, сули су на католички Ускрс „Шокицу“ од Округлића-Сремца. Један призор (Х. П. Бурка, председник приређивача и редитељ.

Naši diletančići, Šokei iz Čonaplje, dali su na katolički Uskrs „Šokicu“ od Okruglića-Sremca. Jedan prizor (X. P. Burka, predsednik priređivača i rediteľj.

„Шокица“ у Чонапљи. Једна сцена сликана са аматерских представа наших Шокака.

„Šokica“ u Čonaplji. Jedna lepa slika sa diletantske predstave naših Šokaca.

Мери Пикфорд својим обожаваоцима за Ускрс: поздрав уз насликану притчу о нојевом јајету, коју је сама малала.

Mary Pickford svojim obožavaocima za Uskrs: pozdrav uz naслиkanu priču o nojevom jajetu, koju je sami malala.

вазда држи тих старих обичаја. Хвали се пред својим гостом како је у његовој кући све по најновијој моди. Стари сладо-страсник Коршунов удвара се Љубов Горђевићу и поклоња јој прстен. Она га одбија. На то Горђеј Карповић изјављује да даје своју кћер Коршунову за жену, Љубов Горђевића пре-клиње оца да то не чини. Отац остаје неумољив. Мати и кћи очајавају.

III ЧИН. — У соби господарице. Дадиља, а после и Пелагеја Јегоровна, оплакују судбину Љубов Горђевића. Улази Мића да се са свима оправсти пред растанак, јер је у својој тузи одлучио да се одвезе до своје мајке. Пребацује Јегоровној што се није усprotivila онеме браку и признаје да је Љубовић открио своју љубав. — Управо у томе тренутку долази и Љубов. Мића се оправшта, али га одједном савладају осећаји, и он заклиње Љубов да одбегне за њега па да се тајно венчају. Љубов, иако га воли, вели да неће чинити ништа што се противи воли очевој. Мића одлази, жалосдан. — Сад се појављује Коршунов. Теши своју вереницу од малочас и вели јој да је боље имати старог мужа, који је неће изневерити, а обасипаће је поклонима. Љубов му одговара да се љубав златом не купује. — Улази Карповић и наручује шампаньца. — На опште чуђење искрсава Љубим Торцов: он општим речима кори и грди Коршунова. Играјући улогу лакријаша, пола озбиљно а пола у шали, ређа Коршунову сва његова недела, лоповљуке и подлости. Карповић хоће да стера Љубима, али овај сад грди и брата и прекорева га што је хтео продати и рођену кћер онаквом лутежу као што је Коршунов. Љубим одлази. А Коршунов, сав бесан што му је јавио канесена таква

ЧУВАЈТЕ СВОЈЕ ЛИЦЕ

от штетног учинка сапуна, који Вам произвади бубуљице, лишаје, преране наборе и ине кожне маље. Употребљавјте за прање лица једино перфектно од много лечника препоручено средство Паришку емулзију

„Visagina Adelina Patti“

чиме ћете постићи трајну свежину тела и ослободити се свим кожним нечистотама. Познаније стијку дневно. Добива се у лекарнама, дрогеријама и парфимеријама у цену од 30 динара по бочици. :—: Главно стовариште за Југославију:

Загреб, Гајева улица 8

срамота, наваљује на Торцова са захтевом да га он, Горђеј Карповић Тарцов, сада понизно моли да изволи снисходити и узети његову кћер за жену. Тада се и Торцов разјељути и рече, да још никад никога није понизно молио, и да ће своју кћер дати оном коме он хоће, па макар то био и — Мића! (А Мића се управо у томе тренутку појављује у вратима, као поручен). Мића искоришћује прилику и запроси руку Љубов. Спочетка, Торцов ни да чује, али се Љубим враћа, те сада и он, и сви присутни, моле Торцова да попусти. — Најзад им ипак пође за руком да гану његово срце и он пристаје да Мића узме Љубов а Гусљин — Апу Ивановну. Ошига радост. Узбуђени Гриша Разљуљајев признаје сада Мићи да је и он волео Љубов, али да се радо жртвује за пријатеља. Сви су ганути и весели а девојке певају неку веселу песму.

Библиографија

Драмске гатке Ранка Младеновића: I Синџири

Изашла је из штампе, у врло укусној опреми а у издању Цвијановића, I одигтамана драмска Гатка г. дра Р. Младеновића, **СИНЏИРИ**. Слатка, исцизелирана стварчица, свакако више за читање него за приказивање код наших сценских могућности. Јер г. др. Младеновић је исувише лирски песник на позорници. Ми смо нешто слично видели лане сд. г. Младеновића у Мањежу: његову „Даљу“, — само што су **Синџири** још знатно тежи за реализацију на сцени. Ово је један нарочити облик драмског песничког стварања, за истаџаније осећаје и за сасвим израђене позоришне могућности. Ствар о којој је не само интересантно говорити, већ се, с обзиром на литеарну снагу дела мора говорити. У једном од првих бројева, разуме се.

H. J.

32 страна!

32 страна!

Козмички Жонглери — Kozmički Žongleri

Ка Месарића у Загребачком Тушканцу, — „булески театар у Зактовке“, Шактовка „Побуна Атласа“: Јапет (Папић) и Епиметај (Бабићева), Режија: Тито Штроци. Ово је театар авангарде.

Ka Mesarića u Zagrebačkom Tuškanцу, — „bulleski teatar u Zaktovke“. III aktovka „Pobuna Atlasa“: Japet (Papić) i Epimetej (Babićeva). Režija: Tit Strozi. Ovo je teatar avangarde.

EUR

